

גיטין סוף דף טו ע"ב

אמר רב חסדא גיזוד חמישה: חצר שיש בצידה קרקע גבוהה (= גיזוד) חמישה טפחים, והוסיפו על הקרקע עוד מחיצה של חמישה טפחים - אינם מצטרפים לעשרה טפחים, ואין לזה דין 'מחיצה' בכדי שתחשב החצר 'רשות היחיד' לשבת (רשות היחיד צריכה להיות מוקפת מחיצות בגובה עשרה טפחים).

*

בעי אילפא... היכי דמי: כמה הסתפק אילפא? אם כוונתו ששני בני אדם נטלו ידים מרביעית אחת, ו'לחצאין' הכוונה שכל אחד מהם נטל רק חצי שיעור, והרי למדנו במשנה במס' ידים - הנוטל ידיו צריך שיהיה במים שיעור רביעית, וכן שנים שנוטלים ידים יכולים ליטול מרביעית אחת בזה אחר זה, לפי שהמים שנשאר (שני) (שהם פחות מרביעית) הם משירי טהרה (=נשאר מרביעית שהוא שיעור המטהר), וא"כ אי אפשר לומר שהוא הסתפק בזה.

ואלא דקא משי חדא חדא ידיה: ואם תאמר שהוא הסתפק מה הדין אם אדם אחד נטל את ידו האחת ואח"כ את ידו השניה, ו'לחצאין' הכוונה שלא נטל את שתי ידו בבת אחת, והרי למדנו במשנה במס' ידים - הנוטל את ידו האחת בנטילה מכלי ואת ידו השניה שטף בנהר (שיש בו 40 סאה) ידיו טהורות, וא"כ אי אפשר לומר שהוא הסתפק בזה.

ואלא דקא משי פלגא פלגא ידיה: כלומר שיעור מצוות נטילת ידים היא שיטול עד הפרק, והוא נטל בהתחלה חצי שיעור וניגב, ואח"כ חזר ונטל את החצי השני, ובזה הסתפק אילפא, והרי אמרו בני בית מדרשו של רבי ינאי שאין ידים טהורות לחצאין, ואי אפשר לטהר חצי יד, וא"כ כשנטל את החצי הראשון הרי זה כאילו לא נטל כלל, וכשחוזר ונטל את החצי השני לא עשה כלום, וא"כ אי אפשר לומר שהוא הסתפק בזה.

לא צריכא: באמת אילפא הסתפק באופן הנ"ל, אלא שהוא לא ניגב את החצי הראשון של ידו לגמרי, וכשחזר ונטל את החצי השני עדיין נשאר משקה טופח על

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

היד (= באופן שאם תיגע בו יד היא תקבל לחות בשיעור שהיא תירטב בעצמה אבל לא תוכל להרטיב משהו אחר), והסתפק אילפא האם המשקה הטופח מחבר את שתי הנטילות לנטילה אחת או לא.

קושיא: וכי איכא וכו': מה מועיל שיש משקה טופח על ידו?

גיטין דף טז

והתנן הנצוק והקטפרס: והרי למדנו במשנה במס' טהרות - 'הנצוק' דהיינו משקה המקלח מלמעלה למטה (= כגון השופך משקה מכלי עליון לכלי תחתון), 'והקטפרס' דהיינו הר משופע מאוד והמשקה יורד במדרון ההר מלמעלה למטה, וכן משקה טופח, אינו חיבור לא לטומאה ולא לטהרה.

ביאור: 'נצוק': כגון השופך מכלי טהור לכלי טמא שמתחתיו, והקילוח (= 'הנצוק') מחבר את המשקין שבשני הכלים, אין זה נחשב לחיבור לטמא את המשקין העליונים, והמשקין העליונים נשארים טהורים.

'קטפרס': כגון משקה שיורד על גבי 'דף' (= מדף / משטח) במדרון ההר, והמשקין התחתונים מחוברים לטומאה, למרות שהמשקין העליונים מחוברים לתחתונים אין העליונים טמאים. ע"כ ביארנו שאינם חיבור לטומאה. וכן אינם חיבור לטהרה, כגון שני מקוואות שבכל אחד מהם אין 40 סאה (= שיעור מקוואה), ונצוק / קטפרס / משקה טופח מחבר ביניהם, אין זה נחשב לחיבור ושני המקוואות פסולים.

ממשנה זו עולה שמשקה טופח אינו חיבור, וא"כ אי אפשר לומר שאילפא הסתפק באופן זה.

לא צריכא: מדובר שכשחזר ונטל את החצי השני עדיין נשאר משקה 'טופח להטפיח' על היד, כלומר שנשאר הרבה משקה על ידו באופן שאם תגע בו יד היא תירטב בשיעור כזה שהיא תוכל להעביר לחות למקום אחר, והסתפק אילפא האם המשקה הטופח על מנת להטפיח מחבר את שתי הנטילות לנטילה אחת או לא.

קושיא: **הא נמי תנינא:** גם את זה למדנו בכרייתא - טופח להטפיח נחשב לחיבור, וא"כ אי אפשר לומר שאילפא הסתפק באופן זה.

תירוץ: דלמא לענין מקואות, ורבי יהודה היא: יתכן שהברייתא הנ"ל מדברת לענין הכשר מקוואות והיא כדעת רבי יהודה (- כפי שיבואר מיד), אבל לענין נטילת ידיים אילפא מסתפק האם נטילה לחצאין נחשבת לנטילה מושלמת או לא.

דתנן: כפי שלמדנו במשנה במס' מקוואות - מקווה שיש בו 40 סאה בדיוק, לא פחות ולא יותר, וירדו לתוכו שני אנשים וטבלו בו בזה אחר זה, הראשון טהור והשני טמא, לפי שנחסרו מעט מים מהמקווה מחמת טבילת הראשון ונמצא שכשטבל בו השני כבר לא היו בו 40 סאה. אבל אם בשעת טבילת השני היו רגליו של הראשון נוגעות במי המקווה, אף השני טהור, לפי שהמים שעל הראשון מחוברים למי המקווה ונמצא שעדיין יש בו 40 סאה. ע"כ המשנה. ועל זה אמרה הברייתא הנ"ל שטופח להטפיח נחשב לחיבור, והיא לא דיברה כלל על ספקו של אילפא.

*

אמר רבי ירמיה וכו': חכמים גזרו על טהור הבא ראשו ורובו במים שאובים בתוך כלי שהוא טמא לתרומה. הטעם שגזרו הוא לפי שהם היו טובלים במי מערה (- שהיה בהם 40 סאה) סרוחים, ולאחר הטבילה היו מתרחצים במים שאובים, והתחילו לומר שלא מי המערה מטהרים אלא המים השאובים מטהרים, ולכן גזרו על טהור הבא ראשו ורובו במים שאובים בתוך כלי שהוא טמא. אח"כ גזרו גם על טהור שנפלו עליו שלשה לוגין מים שאובים שהוא טמא.

בעי רבי ירמיה: מה הדין מי שנכנס חציו לתוך כלי עם מים שאובים, ונפלו על חציו השני שלשה לוגין מים שאובים. תיקו.

*

אמר רב פפא וכו': עזרא הסופר תיקן שבעל קרי צריך לטבול קודם שיעסוק בתורה, והקלו על חולה שקשה לו לטבול שישפוך על עצמו תשעה קבין מים שאובים. (אבל לטהרות או להיכנס למקדש חייב לטבול).

בעי רב פפא: מה הדין אם החולה נכנס חציו לתוך המקווה ועל חציו השני שפך תשעה קבין מים שאובים. תיקו.

*

למדנו במשנה: שניים שהביאו גט 'אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם' - הגט פסול.

א"ר שמואל בר יהודה א"ר יוחנן: כל זה דוקא כשלא היו שניהם שליחים להביא את הגט, אלא רק אחד מהם (והשני העיד בלי להיות שליח). שמכיון שחכמים תקנו לשליח לומר בפ"נ ובפ"נ, והוא העיד רק על דבר אחד (הכתיבה או החתימה) הגט פסול. אבל אם שניהם שליחים להביא את הגט ואחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם - הגט כשר. משום שרבי יוחנן סובר ששני שליחים שהביאו גט אינם צריכים כלל לומר בפ"נ ובפ"נ, והטעם כי רבי יוחנן סובר שהסיבה שהצריכו לומר בפ"נ ובפ"נ היא משום שלא יהיו עדים מצויים לקיים את הגט, ואילו כשיש שני שליחים אין חשש כי שניהם כבר עדים לקיימו. ואם כן האמירה שלהם אינה מעלה ואינה מורידה.

(אמנם למדנו לעיל שחכמים הצריכו את השליח לומר גם 'בפני נכתב' בכדי שלא יבואו להקל בשאר שטרות לקיים את החתימות בעד אחד, ולכן תקנו שהשליח יעיד גם על הכתיבה שאז אנשים יבדילו בין גט לשאר שטרות. אך כל זה דוקא בשליח אחד, ואילו כאן שהביאו שניים את הגט הרי אין צריך לומר כלל בפ"נ ובפ"נ כאמור).

א"ל אביי אלא מעתה: אם כן בסיפא של המשנה: שניים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם לדעת רבנן הגט פסול ולדעת רבי יהודה הגט כשר - כל זה דוקא כשרק אחד מתוכם היה שליח, אבל אם שניים מתוך השלושה היו שלוחים (-שיטות קדמונים) גם רבנן מודים שהגט כשר (כי כאמור בשני שליחים אין צורך לומר כלל בפ"נ ובפ"נ, וממילא האמירה באופן חלקי אינה פוסלת)? א"ל: כן.

וכי אין גט יוצא וכו': אך א"כ שהסיפא מדברת דוקא בשליח אחד במה נחלקו רבנן ורבי יהודה? כלומר מדוע רבי יהודה מכשיר והרי יש כאן רק שליח אחד שהעיד רק על דבר אחד (כתיבה או חתימה) שלא כתקנת חכמים?

והתשובה: שמכיון שיש כאן שני עדים על הכתיבה, סובר רבי יהודה שכבר אין חשש שיבואו להקל בשאר שטרות בעד אחד על החתימות שבשטר, כי גלוי לכל שהיתה כאן עדות גמורה על הכתיבה. אבל רבנן סוברים שעדיין יש חשש שיבואו להקל בשטרות. (אמנם ברישא שרק אחד אומר על הכתיבה ואחד על החתימה - לכולי עלמא גוזרים אטו שאר שטרות).

לישנא אחרינא:

א"ר שמואל בר יהודה א"ר יוחנן: רבי יוחנן סובר שדברי המשנה 'אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול' - זה אפילו כששניהם שליחים בכל אופן הגט פסול. וזאת משום שרבי יוחנן סובר שגם שני שליחים שהביאו גט צריכים לומר בפ"נ ובפ"נ. והטעם כי הוא סובר שהסיבה שהצריכו לומר בפ"נ ובפ"נ הוא משום שלא בקיאים לשמה. וממילא מכיון שהם צריכים לומר בפ"נ ובפ"נ, נמצא שלפחות אחד מהם צריך לומר גם על הכתיבה בפ"נ (מלבד החתימה), שהרי כך תקנו חכמים בכדי שלא יבואו להקל בשאר שטרות (לקיים אותם בעד אחד) כאמור.

א"ל אביי וכו': אם כן בסיפא: שניים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם לדעת רבנן הגט פסול ולדעת רבי יהודה הגט כשר - זהו אפילו כששניהם שליחים שגם אז חכמים פוסלים? א"ל: כן.

במאי קמפלגי: אך אם כן במה נחלקו רבנן ורבי יהודה? כלומר מדוע רבי יהודה סובר שהגט כשר, הרי כאמור לא היתה כאן עדות של השליח גם על הכתיבה (מלבד החתימה) כתקנת חז"ל?

והתשובה: באמת נחלקו רבי יהודה ורבנן מה הטעם שצריך לומר בפ"נ ובפ"נ. לדעת רבנן משום שלא בקיאים לשמה כנ"ל, אבל לדעת רבי יהודה משום שאין עדים מצויים לקיימו, ולפי זה כששניהם שלוחים אינם צריכים לומר כלל בפ"נ ובפ"נ (וכפי שביארנו בלישנא קמא), וממילא אמירת כל אחד מהם אינה מעלה ואינה מורידה. אבל חכמים שסוברים משום שלא בקיאים לשמה, סוברים ששני השליחים צריכים לומר לומר בפ"נ ובפ"נ וממילא כשהם לא אמרו כתקנת חז"ל הגט פסול.

לימא זרבי ורבא תנאי היא: לכאורה לפי זה נמצא שמחלוקת רבה ורבא מה הטעם של אמירת בפ"נ ובפ"נ האם משום לשמה או שלא מצויים לקיימו - תלויה במחלוקת תנאים הנ"ל (רבי יהודה ורבנן)?

דחיה: לא. רבא מתרץ כלישנא קמא: רבא שסובר משום שלא מצויים עדים לקיימו - יסביר את המשנה כלישנא קמא. שלכו"ע כאשר שניים מביאים את הגט אין צורך לומר בפ"נ ובפ"נ כי אין את החשש שלא יהיו עדים לקיימו. וכל המחלוקת בין רבי יהודה לרבנן היא האם חוששים שיבואו להכשיר עד אחד בשאר שטרות, או שמכיון שיש כאן שני עדים על הכתיבה יכירו שזה דין מיוחד בגיטין וכמו שביארנו למעלה.

ורבה אמר לך: רבה שסובר משום לשמה - יסביר את המשנה כלישנא בתרא. שכאשר שניים מביאים את הגט הם עדיין צריכים לומר בפ"נ ובפ"נ כדי לוודאות שהוא נעשה לשמה. אלא שמדובר במשנה לאחר שכבר למדו בני חו"ל לכתוב לשמה, והמחלוקת בין רבי יהודה לחכמים היא האם עדיין חוששים שמא יחזור הדבר לקלוקולו ושוב ישכחו בני חו"ל לכתוב לשמה ולכן צריך לומר בפ"נ ובפ"נ, או שאין חוששים. רבנן גוזרים, ורבי יהודה לא גוזר משום ששניים המביאים גט הם דבר שלא מצוי ובדבר שלא מצוי לא גזרו רבנן. (ואפילו שרבה מודה לרבא שיש גם חשש של עדים מצויים לקיימו - כאן אין לחוש מכיון ששני שליחים מביאים את הגט יש לנו עדים לקיים אותו).

קושיא: ולפולוג נמי רבי יהודה ברישא: אם כן מדוע רבי יהודה לא חולק גם ברישא ב'אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול', שהרי לפי הלישנא בתרא מדובר במשנה גם כששניהם שליחים, ובכזה מקרה הרי לדעת רבי יהודה לא גזרו?

תירוץ: הא אתמר עלה וכו': באמת אמר עולא שרבי יהודה חולק גם בזה.

מתיב רב אושעיא לעולא: נאמר בכרייתא שרבי יהודה 'מכשיר בזו ולא באחרת' ולכאורה הכוונה רק בסיפא ולא ברישא ב'אחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני נחתם פסול'?

והתשובה: שהברייתא מדברת על המקרה הראשון במשנה כשהשליח אומר 'בפני נחתם אבל לא בפני נכתב' שרבי יהודה פוסל. והצורך לומר זאת, משום שהיה מקום לומר שכמו שרבי יהודה לא גוזר בשני שליחים שמא יחזור הדבר לקלוקולו, כך הוא גם לא גוזר שלא להכשיר שליח שמעיד רק על החתימה בגלל אטו שאר שטרות שיכשירו בעד אחד. קמ"ל.

אתמר נמי: כלישנא בתרא שרבנן מצריכים לומר גם בשניים בפ"נ ובפ"נ כלישנא בתרא, ולא כלישנא קמא שרבנן סוברים ששניים אינם צריכים לומר.

רבה בר בר חנה חלש: נחלה, באו רב יהודה ורבה לבקר אותו. הם שאלו אותו: שניים וכו'.

מה אילו יאמרו בפנינו וכו': הרי אם שני השליחים היו מעידים 'בפנינו גירש אותה בעלה' הם היו נאמנים, ולכן גם כשהם מביאים את הגט הם לא צריכים לומר כלום.